

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ایران و دیوان

(ماجرای حقوقی قرارداد ۱۹۳۳ و قضیه شرکت نفت ایران و انگلیس)

صادق بشبده

انتشارات آفرینندگان

تهران - ۱۳۹۹

سرشناسه	: بشیره، صادق، ۱۳۷۵-
عنوان و نام پدیدآور	: ایران و دیوان : (ماجرای حقوقی قرارداد ۱۹۳۳ و قضیه شرکت نفت ایران و انگلیس) / نویسنده صادق بشیره.
مشخصات نشر	: تهران : آفرینندگان ، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص: ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک	: 978-600-898963-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: ماجرای حقوقی قرارداد ۱۹۳۳ و قضیه شرکت نفت ایران و انگلیس.
موضوع	: شرکت سهامی نفت انگلیس و ایران -- تاریخ
موضوع	: Anglo - Iranian Oil Company -- History
موضوع	: قرارداد ۱۹۳۳ م. = ۱۳۱۲
موضوع	: Agreement 1933
موضوع	: دیوان بین المللی دادگستری
موضوع	: International Court of Justice
موضوع	: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- تاریخ -- قرن ۱۴
موضوع	: Petroleum industry and trade -- Iran -- History -- 20th century
موضوع	: نفت -- ایران -- قراردادها -- تاریخ -- قرن ۱۴
موضوع	: Oil and gas leases -- Iran -- History -- 20th century
موضوع	: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- ملی شدن
موضوع	: Petroleum industry and trade -- Government ownership -- Iran
رده بندی کنگره	: H۱۸۵۳
رده بندی دیویی	: ۳۷۱.۰۹۵۸/۳۳۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۲۶۹۳۳۶

ایران و دیوان

(ماجرای حقوقی قرارداد ۱۹۳۳ و قضیه شرکت
نفت ایران و انگلیس)

ناشر ✖ انتشارات آفرینندگان

نویسنده ✖ صادق بشیره

طراح جلد ✖ علی آقا احمدی

چاپ اول ✖ ۱۳۹۹

شمارگان ✖ ۱۰۰۰ جلد

قیمت ✖ ۴۰۰۰۰ تومان

شابک ✖ ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۹-۶۳-۹

تهران، خیابان جمهوری، بین باستان و گلشن، کوچه نوری

بن‌بست دوم، پ ۱، واحد ۵ / تلفن: ۶۶۵۷۵۸۸۱ و ۹۱۲۸۶۹۸۵۴۷

فهرست

۵	مقدمه
۷	طرح سخن
۱۳	پیشینه انعقاد قرارداد ۱۹۳۳
۱۳	اعطای امتیاز داری و تبعات آن
۱۷	الغای قرارداد داری و آثار آن
۳۲	معاهدات بین المللی
۳۵	ضمانت اجرای معاهدات بین المللی
۴۱	ملی شدن صنعت نفت و الغای قرارداد ۱۹۳۳
۴۱	متن قرارداد ۱۹۳۳
۵۴	بررسی قرارداد ۱۹۳۳
۶۱	لغو قرارداد ۱۹۳۳
۶۴	واکنش انگلیس به الغای قرارداد

شورای امنیت-----۷۶

ایران در شورای امنیت-----۷۹

ایران و انگلیس در دیوان بین المللی دادگستری-----۸۵

دیوان بین المللی دادگستری-----۸۵

دادگستری انگلیس-----۸۹

دفاعیات ایران-----۱۰۲

رای دیوان-----۱۲۷

منابع-----۱۳۳

www.ketab.ir

مقدمه

از زمان تأسیس ایران لیل متحد و رکن قضایی آن یعنی دیوان بین المللی دادگستری تا به امروز، ایران شش مرتبه در مقام خواننده و خواهان به این محکمه مراجعه داشته است و در این دفعات گاه غایب بوده، گاه مغلوب. اولین حضور ایران در این مرجع مربوط به زمان دولت دکتر مصدق و اختلافات حاصله میان ایران و انگلیس به تبع ملی شدن صنعت نفت ایران است.

قصه پر غصه نفت ایران زمین داسن دراز دارد و از جنبه های گوناگون قابل طرح و بررسی است. نفت گشایی بیگانگان در این کشور سابقه دیرینه داشته، صرفا محدود به انگلیس و این پرونده خاص نیست و از طرف دیگر نسبت ملی شدن صنعت نفت واقعه ای آنی نبوده و واجد ابعاد و پیشینه ای است که حقا از نظر محققین و نویسندگان نیز دور نمانده و به خوبی به آنها پرداخته شده است.

در این مطلب اما همانطور که از عنوان آن پیداست از بعد حقوقی بررسی قرارداد نفتی ۱۹۳۳ و وقایع مرتبط با آن مدنظر بوده است و بنا داشته تا این قضیه را در محدوده حقوقی مورد مذاقه قرار دهد.

مطالب نوشته حاضر عمدتا از آموخته های این دانشجوی حقوق بین الملل در کلاس های درس و از کتب و مقالات اساتید برجسته این کشور که توفیق درک حضور یا مطالعه مکتوباتشان را داشته، فراهم شده است و همین قول علما را ناقل شدن بود که جسارت و شهامت نگاشتن را به وی می داد که اگر چنان نبود هرگز چنین پدید نمی آمد.